

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 128/2015-16

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. marca 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Dušanom Sitarčíkom, Staničná 11, Humenné, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné a jeho rozsudkom č. k. 7 C 668/2001-964 z 9. júla 2013, ako i postupom Krajského súdu v Prešove a jeho rozsudkom sp. zn. 4 Co 233/2013 z 19. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. februára 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Humenné (ďalej aj „okresný súd“) a jeho rozsudkom č. k. 7 C 668/2001-964 z 9. júla 2013 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“), ako aj postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) a jeho rozsudkom sp. zn. 4 Co 233/2013 z 19. novembra 2014 (ďalej ako „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“).

2. Z obsahu sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ v právnom postavení odporcu v pôvodnom konaní bol účastníkom konania o zaplatenie sumy 5 298,05 € s príslušenstvom. Po tom, čo okresný súd rozsudkom č. k. 7 C 668/2001-964 z 9. júla 2013 uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 5 298,05 € s príslušenstvom, protinávrh odporcu zamietol a navrhovateľovi priznal náhradu trov konania, sa sťažovateľ odvolaním z 18. júla 2013 domáhal, aby krajský súd v celom rozsahu zmenil napadnuté rozhodnutie okresného súdu tak, že *„... zamietne v celom rozsahu návrh navrhovateľa a vyhovie v celom rozsahu protinávru sťažovateľa a prizná mu trovy konania vrátane trov právneho zastúpenia“*. Ako ďalej sťažovateľ uvádza, 15. januára 2015 prevzal prostredníctvom právneho zástupcu rozsudok krajského súdu č. k. 4 Co233/2013-1079 z 19. novembra 2014, *„... ktorým krajský súd potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 5 179,15 € istiny s príslušenstvom a vo výroku o zamietnutí protinávru žalovaného, ďalej v prevyšujúcej časti nad sumu 5 179,15 € istiny s príslušenstvom zrušil rozsudok a v rozsahu zrušenia vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a zrušil uznesenia a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie“*.

3. Sťažovateľ s poukazom na podrobne uvedené skutkové okolnosti prípadu konštatuje, že *„... rozhodnutie odvolacieho súdu... je zmätočné, nevykonateľné a nemá oporu v skutkovom stave podľa dôkazov v súdnom spise a je v rozpore s právoplatnými rozsudkami v súdnom spise... odôvodnenie napadaného rozhodnutia je nedostatočné a je dokonca nejasné a nepreskúmateľné“*.

S ohľadom na uvedené sa sťažovateľ domnieva, že „... postupom okresného a odvolacieho súdu bola odňatá možnosť sťažovateľa konať pred súdom podľa § 237 písm. f) O.s.p., premietajúca sa ako zásah do sťažovateľovho ústavne zaručeného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a ako zásah do jeho zaručeného práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských právach a slobôd v znení protokolu č. 11“.

4. Na základe už uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo [REDAKOVANÉ] na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Humenné vo veci vedenej pod sp. zn. 7C/668/2001 a následne postupom vo veci vedenej na Krajskom súde Prešov pod sp. zn. 4Co/223/2013 porušené bolo.

Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje rozsudok Okresného súdu Humenné zo dňa 9. júla 2013 č. k. 7C/668/2001-964 a súčasne zrušuje rozsudok Krajského súdu Prešov zo dňa 19. novembra 2014 č. k. 4Co/233/2013-1079.

Okresný súd Humenné je povinný uhradiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 254, 88 € (slovom dvestopäťdesiatštyri eur a osemdesiatosem centov) na účet jeho právneho zástupcu advokáta JUDr. Dušana Sitarčíka, Nemocničná 11,066 01 Humenné (za dva úkony právnej služby a 2 krát režijný paušál) do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

5. Sťažovateľ v sťažnosti ďalej uvádza, že proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podal dovolanie, písomné vyhotovenie ktorého predložil ústavnému súdu spolu so svojou sťažnosťou.

II.

6. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

7. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

8. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

9. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený.

10. Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide

o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

11. Podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom návrhu na začatie konania, teda tou časťou sťažnosti (v konaní podľa čl. 127 ústavy), v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv (m. m. IV. ÚS 415/09, IV. ÚS 355/09, II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05).

II.A K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom Okresného súdu Humenné a jeho rozsudkom č. k. 7 C 668/2001-964 z 9. júla 2013

12. Ústavný súd stabilne vo svojej judikatúre týkajúcej sa otázky právomoci ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy uvádza, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07).

13. Sťažovateľ mal k dispozícii na ochranu svojho základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru proti postupu a uzneseniu okresného súdu, ktorý je súdom prvého stupňa, riadny opravný prostriedok, ktorý aj využil. Príslušným súdom na poskytnutie ochrany proti namietanému porušeniu práv sťažovateľa bol v odvolacom konaní krajský súd.

Ústavný súd preto konštatuje, že nemá právomoc na prerokovanie sťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu, a preto sťažnosť z tohto dôvodu odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

II.B K namietanému porušeniu v sťažnosti označených práv postupom krajského súdu a jeho rozsudkom sp. zn. 4 Co 233/2013 z 19. novembra 2014

14. Princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich.

15. Zmyslom a účelom uvedeného princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré v občianskom súdnom konaní sú povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

Zásada subsidiarity reflektuje okrem iného aj princíp minimalizácie zásahov ústavného súdu do právomoci všeobecných súdov, ktorých rozhodnutia sú v konaní o sťažnosti preskúmané (IV. ÚS 303/04).

16. Zo sťažnosti podanej ústavnému súdu vyplynulo, že sťažovateľ súbežne s ústavnou sťažnosťou v lehote na podanie dovolania podal proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu aj dovolanie.

Napriek uvedenému si ústavný súd v súčinnosti s okresným súdom sťažovateľom tvrdenú skutočnosť overil a zistil, že okresnému súdu bolo dovolanie sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 233/2013 z 19. novembra 2014 doručené 5. februára 2014.

17. Podstatou námietok sťažovateľa v tejto časti sťažnosti je právne posúdenie napadnutého rozhodnutia krajského súdu najmä z hľadiska rešpektovania práv (bod 1), v dôsledku porušenia ktorých sa sťažovateľ domáha (tak v konaní pred ústavným súdom, ako aj podaním dovolania Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky) zrušenia ním označeného rozsudku krajského súdu sp. zn. 4 Co 233/2013 z 19. novembra 2014.

18. Sťažovateľom uvádzaná a ústavným súdom overená skutočnosť podania dovolania proti napadnutému rozsudku krajského súdu vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy vylučuje možnosť ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o uplatnených námietkach porušenia označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru, ak je zrejmé, že sťažovateľ podal dovolanie, pričom v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené.

V prípade podania mimoriadneho opravného prostriedku (dovolania) možno sťažnosť považovať za prípustnú až po rozhodnutí o dovolaní (podobne napr. I. ÚS 169/09, I. ÚS 237/09, I. ÚS 358/09, III. ÚS 369/2011, III. ÚS 293/2011, III. ÚS 292/2012), keďže uplatnenie právomoci dovolacieho súdu predchádza uplatneniu právomoci ústavného súdu (porovnaj napr. IV. ÚS 242/2010, IV. ÚS 257/2011).

19. Ústavný súd preto zaujal názor (podobne I. ÚS 169/09), že v prípade podania opravného prostriedku (odvolania či dovolania) a súbežne podanej ústavnej sťažnosti je ústavná sťažnosť považovaná za prípustnú až po rozhodnutí o takomto opravnom

prostriedku (v danom prípade o dovolaní). Pritom lehota na podanie takejto sťažnosti bude považovaná za zachovanú aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu (porovnaj tiež rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva z 12. 11. 2002 vo veci Zvolský a Zvolská proti Česká republika, sťažnosť č. 46129/99, a jeho body 51, 53, 54 alebo vo veci Soffer proti Česká republika, sťažnosť č. 31419/04 a jeho body 47 a 48) napadnutému opravným prostriedkom (riadnym alebo mimoriadnym).

20. Vzhľadom na skutočnosť, že sťažovateľ v tejto časti sťažnosti namieta porušenie v petite označených práv (bod 4) postupom krajského súdu a zároveň proti tomu istému postupu krajského súdu smeruje aj podané dovolanie (bod 5 a 16), pričom sťažnosť podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ako i dovolanie smerujú k rovnakému cieľu, a to k zrušeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu, a keďže v čase rozhodovania ústavného súdu nie je dovolacie konanie skončené, ústavný súd sa sťažnosťou meritórne nezaoberal, ale podľa zásady *ratio temporis* ju odmietol ako neprípustnú pre predčasnosť podľa § 53 ods. 1 v spojení s § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Keďže ústavný súd nezistil porušenie sťažovateľom označených práv a sťažnosť bola z už uvedených dôvodov odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci (návrh na zrušenie sťažnosťou napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ako i návrh na náhradu trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. marca 2015